

Warszawa, dnia 20 grudnia 2022 r.

Poz. 2681

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2 grudnia 2022 r.

**w sprawie domów dla matki i dziecka w wyznaczonych okręgowych ośrodkach wychowawczych,
zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich**

Na podstawie art. 140 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb przyjmowania nieletnich matek umieszczonych w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz ich dzieci do domów dla matki i dziecka;
- 2) szczegółowe warunki pobytu w domach dla matki i dziecka;
- 3) szczegółowy sposób organizowania i działania domów dla matki i dziecka;
- 4) sposób dokumentowania pobytu nieletnich matek oraz ich dzieci w domach dla matki i dziecka.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) Ministerstwie Sprawiedliwości – rozumie się przez to komórkę organizacyjną Ministerstwa Sprawiedliwości wykonującą zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego nad okręgowymi ośrodkami wychowawczymi, zakładami poprawczymi i schroniskami dla nieletnich;
- 2) opiece nad dziećmi – rozumie się przez to osobę, o której mowa w art. 16 i art. 17 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, 1383 i 2140);
- 3) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- 4) ośrodku – rozumie się przez to okręgowy ośrodek wychowawczy;
- 5) schronisku – rozumie się przez to schronisko dla nieletnich;
- 6) zakładzie – rozumie się przez to zakład poprawczy.

§ 3. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 136 zdanie pierwsze ustawy, przyjęcie nieletniej matki do domu dla matki i dziecka następuje na podstawie pisemnego wniosku nieletniej matki skierowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Do wniosku nieletnia matka dołącza:

- 1) odpis skrócony aktu urodzenia dziecka;
- 2) zgodę ojca dziecka, jeżeli przysługuje mu władza rodzicielska, albo opiekuna prawnego dziecka na umieszczenie dziecka w domu dla matki i dziecka;
- 3) zgodę organu prowadzącego postępowanie na przyjęcie do domu dla matki i dziecka, jeżeli wobec nieletniej matki wykonywany jest środek tymczasowy w postaci tymczasowego umieszczenia w ośrodku albo umieszczenia w schronisku.

§ 4. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 137 ust. 1 ustawy, przyjęcie nieletniej matki do domu dla matki i dziecka następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka.

2. Jeżeli wobec nieletniej matki wykonywany jest środek tymczasowy w postaci tymczasowego umieszczenia w ośrodku albo umieszczenia w schronisku, do wniosku o umieszczenie dziecka w domu dla matki i dziecka nieletnia matka dołącza zgodę organu prowadzącego postępowanie na przyjęcie do domu dla matki i dziecka.

3. W przypadku wydania przez sąd opiekuńczy postanowienia o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka odpis tego postanowienia jest niezwłocznie przesyłany do Ministerstwa Sprawiedliwości wraz z wnioskiem o przeniesienie nieletniej matki do domu dla matki i dziecka.

§ 5. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 138 ustawy, przyjęcie nieletniej matki do domu dla matki i dziecka następuje na podstawie pisemnego wniosku nieletniej matki skierowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Do wniosku nieletnia matka dołącza:

- 1) odpis skrócony aktu urodzenia dziecka;
- 2) zgodę sądu opiekuńczego na przebywanie dziecka w domu dla matki i dziecka;
- 3) zgodę organu prowadzącego postępowanie na przyjęcie do domu dla matki i dziecka, jeżeli wobec nieletniej matki wykonywany jest środek tymczasowy w postaci tymczasowego umieszczenia w ośrodku albo umieszczenia w schronisku.

§ 6. O przyjęciu nieletniej matki do domu dla matki i dziecka dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia:

- 1) sąd rodzinny albo organ prowadzący postępowanie;
- 2) dyrektora ośrodka, zakładu lub schroniska, do którego nieletnia matka ma zostać przyjęta;
- 3) dyrektora ośrodka, zakładu lub schroniska, w którym nieletnia matka przebywa;
- 4) rodziców albo tego z rodziców, pod którego stałą pieczę nieletnia matka faktycznie pozostaje, albo opiekuna nieletniej matki.

§ 7. 1. Dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska przyjmuje nieletnią matkę do domu dla matki i dziecka na podstawie:

- 1) skierowania do domu dla matki i dziecka wydanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości;
- 2) nakazu przyjęcia.

2. Dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska przyjmuje dziecko do domu dla matki i dziecka na podstawie:

- 1) zgody ojca dziecka, jeżeli przysługuje mu władza rodzicielska, albo opiekuna prawnego dziecka na umieszczenie dziecka w domu matki i dziecka albo
- 2) postanowienia sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka, albo
- 3) zgody sądu opiekuńczego na przebywanie dziecka w domu dla matki i dziecka.

§ 8. O przyjęciu dziecka do domu dla matki i dziecka dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia:

- 1) ojca dziecka, jeżeli przysługuje mu władza rodzicielska, albo opiekuna prawnego dziecka albo
- 2) sąd opiekuńczy, który wydał postanowienie o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka, albo
- 3) sąd opiekuńczy, który wydał zgodę na przebywanie dziecka w domu dla matki i dziecka.

§ 9. 1. Indywidualny plan oddziaływań wychowawczych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w okręgowych ośrodkach wychowawczych (Dz. U. poz. 1890), sporządzony dla nieletniej matki umieszczonej w ośrodku obejmuje dodatkowo zajęcia z zakresu opieki zapewniającej dziecku prawidłowy rozwój psychofizyczny.

2. Indywidualny plan resocjalizacji, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w zakładach poprawczych (Dz. U. poz. 1891), sporządzony dla nieletniej matki umieszczonej w zakładzie obejmuje dodatkowo zajęcia z zakresu opieki zapewniającej dziecku prawidłowy rozwój psychofizyczny.

3. W ramach oddziaływań wychowawczych prowadzonych wobec nieletniej matki umieszczonej w schronisku realizuje się dodatkowo zajęcia z zakresu opieki zapewniającej dziecku prawidłowy rozwój psychofizyczny.

4. Zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zespół diagnostyczno-korekcyjny lub zespół diagnostyczny dokonują pisemnie kwartalnych ocen postaw macierzyńskich nieletnich matek.

§ 10. 1. Nieletnia matka, która czasowo opuszcza dom dla matki i dziecka, opuszcza go wraz z dzieckiem.

2. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek nieletniej matki, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska może wyrazić zgodę na pozostawienie dziecka w domu dla matki i dziecka na czas jej czasowego pobytu poza ośrodkiem, zakładem lub schroniskiem nie dłuższy niż 24 godziny.

3. Jeżeli nieletnia matka nie powróciła do ośrodka, zakładu lub schroniska albo powróciła do niego bez dziecka, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia sąd opiekuńczy.

4. W przypadku okresowej niemożności wykonywania przez nieletnią matkę pieczy nad dzieckiem albo niemożności uczestniczenia w sprawowaniu bieżącej pieczy nad dzieckiem przebywa ono pod opieką opiekuna dziecka.

§ 11. 1. W przypadku gdy zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zespół diagnostyczno-korekcyjny lub zespół diagnostyczny wydał na piśmie opinię, że względy wychowawcze lub zdrowotne przemawiają przeciwko pobytowi dziecka w domu dla matki i dziecka, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia o tym sąd opiekuńczy i przesyła opinię.

2. W przypadku gdy lekarz wydał na piśmie opinię, że względy zdrowotne przemawiają przeciwko pobytowi dziecka w domu dla matki i dziecka, dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia o tym sąd opiekuńczy i przesyła opinię.

§ 12. 1. W przypadku opuszczenia przez dziecko domu dla matki i dziecka dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska występuje do Ministerstwa Sprawiedliwości z wnioskiem o przeniesienie nieletniej matki umieszczonej w domu dla matki i dziecka do ośrodka, zakładu lub schroniska, z którego została przeniesiona.

2. Jeżeli nieletnia matka została przeniesiona do domu dla matki i dziecka zorganizowanego w ośrodku, zakładzie lub schronisku, w którym była umieszczona, w przypadku opuszczenia przez dziecko domu dla matki i dziecka dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska przenosi nieletnią matkę do grupy wychowawczej w tym ośrodku, zakładzie lub schronisku. O przeniesieniu nieletniej dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska informuje Ministerstwo Sprawiedliwości.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli wobec nieletniej matki ma zastosowanie art. 144 ust. 1, art. 145 ust. 1 lub 2, art. 146 ust. 1, art. 234 ust. 1, art. 236 ust. 1, art. 237 ust. 1, art. 274 ust. 1, art. 276 ust. 1 lub 2 ustawy lub jest ona zwalniana z ośrodka, zakładu lub schroniska.

§ 13. O opuszczeniu przez dziecko domu dla matki i dziecka dyrektor ośrodka, zakładu lub schroniska zawiadamia:

- 1) ojca dziecka, jeżeli przysługuje mu władza rodzicielska, albo opiekuna prawnego dziecka albo
- 2) sąd opiekuńczy, który wydał postanowienie o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka, albo
- 3) sąd opiekuńczy, który wydał zgodę na przebywanie dziecka w domu dla matki i dziecka.

§ 14. Dom dla matki i dziecka jest działem ośrodka, zakładu lub schroniska albo grupą wychowawczą w ośrodku, zakładzie lub schronisku.

§ 15. 1. Wyposażenie domu dla matki i dziecka jest zbliżone do warunków domowych.

2. W domu dla matki i dziecka znajdują się następujące pomieszczenia:

- 1) indywidualne pokoje sypialne dla matek i dzieci;
- 2) sala rekreacyjna dla dzieci;
- 3) pomieszczenia sanitarne;
- 4) izba adaptacyjna;
- 5) pomieszczenia gospodarcze.

§ 16. W domu dla matki i dziecka, w celu udokumentowania pobytu nieletniej matki w tym domu, prowadzi się dokumentację określoną w załączniku do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. poz. 1897).

§ 17. 1. W domu dla matki i dziecka, w celu udokumentowania pobytu dziecka w tym domu, prowadzi się:

- 1) książkę ewidencji dzieci;
- 2) kartę wyposażenia dziecka;
- 3) akta osobowe dziecka;
- 4) dziennik pracy domu dla matki i dziecka.

2. Do książki ewidencji dzieci wpisuje się:

- 1) imię i nazwisko dziecka;
- 2) datę i miejsce urodzenia;
- 3) imiona i nazwiska rodziców oraz ich adres zamieszkania;
- 4) imiona i nazwiska oraz adresy opiekunów prawnych;
- 5) datę przyjęcia dziecka do domu dla matki i dziecka oraz datę i przyczynę skreślenia z ewidencji;
- 6) adres osób, którym dziecko zostało przekazane, albo adres i nazwę placówki, do której dziecko przeniesiono.

3. Do karty wyposażenia dziecka wpisuje się:

- 1) imię i nazwisko dziecka;
- 2) bieliznę, odzież, obuwie i inne wyposażenie będące własnością dziecka w chwili przyjęcia do domu dla matki i dziecka oraz otrzymane w czasie pobytu.

4. Akta osobowe dziecka obejmują:

- 1) odpis skrócony aktu urodzenia;
- 2) dokumenty związane z przyjęciem dziecka do domu dla matki i dziecka: zgodę ojca dziecka, jeżeli przysługuje mu władza rodzicielska, albo opiekuna prawnego dziecka na umieszczenie dziecka w domu dla matki i dziecka albo postanowienie sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w domu dla matki i dziecka, albo zgodę sądu opiekuńczego na przebywanie dziecka w domu dla matki i dziecka;
- 3) korespondencję w sprawach dziecka udostępnioną przez rodzica dziecka lub opiekuna prawnego dziecka;
- 4) opinie, o których mowa w § 11, oraz inne opinie dotyczące dziecka;
- 5) informacje o stanie zdrowia dziecka.

5. Dziennik pracy domu dla matki i dziecka zawiera tygodniowy plan pracy wychowawczej oraz tygodniowy plan pracy opiekuńczej. W dzienniku odnotowuje się realizację planu wychowawczego i opiekuńczego, kontakty z rodziną nieletniej matki i dziecka oraz zajęcia specjalistyczne.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *Z. Ziobro*